

POISTUMISKOE

Tämä ohje käsittelee pelastuslain 379/2011 20 § mukaisen poistumiskokeen suunnittelemista ja toteuttamista.

Poistumiskoe liittyy hoitolaitosten ja palvelu- ja tukiasumisen kohteiden poistumisturvallisuuden arviointiin. Poistumisturvallisuuden arvioinnin yhteydessä pelastusviranomaisen voi velvoittaa toiminnanharjoittajan toteuttamaan poistumiskokeen. (Säädösperusta: Pelastuslaki 379/2011 20 §)

Poistumiskoe veloitetaan toteutettavaksi, mikäli

- pelastusviranomaisen arvio tiloista poistumiseen tai pelastamiseen kuluva ajasta (poistumisaikalaskelma) eroaa toiminnanharjoittajan arviosta tai esittämästä selvityksestä.
- pelastusviranomaisen on tarpeen todentaa tiloista poistumiseen ja henkilökunnan suorittamiin pelastustoimenpiteisiin suunnitellun toimintamallin toimivuus käytännössä ennen poistumisturvallisuuden arvioinnin antamista.

Määräajaksi poistumiskokeen toteuttamiselle annetaan yleensä 3-4 kk.

Poistumiskoe tarkoittaa toiminnanharjoittajan suunnittelemaa ja toteuttamaa, simuloitua/lavastettua tulipalotilannetta, jolla

- osoitetaan tiloista poistumiseen ja henkilökunnan suorittamiin pelastustoimenpiteisiin suunniteltu toimintamalli käytännössä
- todennetaan tiloista poistumiseen ja henkilökunnan suorittamiin pelastustoimenpiteisiin kuuluva aika

Pelastusviranomaisen voi seurata poistumiskoetta tarkkailijana.

Poistumiskokeen havaintoja käytetään perusteena pelastusviranomaisen tekemässä poistumisturvallisuuden arvioinnissa.

Poistumiskokeen toteuttaa hoitolaitoksen tai palvelu- ja tukiasumisen kohteen toiminnasta vastaava toiminnanharjoittaja. Tässä ohjeessa annetaan yleisohjeita ja neuvoja poistumiskokeen suunnittelusta ja toteutuksesta. Poistumiskoe tulee kuitenkin aina suunnitella ja toteuttaa tapauskohtaisesti.

Ohjeen lopussa on esimerkki poistumiskokeen suunnitelmasta ja toteutustavasta.

Poistumiskokeen tarkoitus ja toteutustapa

Poistumiskoe on perusajatukseltaan samankaltainen kuin poistumisharjoitus tai pelastusharjoitus. Näissä harjoituksissa on tarkoituksena harjoitella tiloista poistumista ja henkilökunnan suorittamia pelastustoimenpiteitä, oppia oikeanlaista toimintaa poistumistilanteissa sekä tunnistaa mahdollisia kehittämistarpeita.

Poistumiskoe on suositeltavaa järjestää siten, että sitä edeltää poistumiseen ja pelastamiseen liittyvää suunnittelua, koulutusta ja harjoituksia. Onnistunut poistumiskoe on osoitus siitä, että toiminnanharjoittaja on suunnitellut poistumis- ja pelastamisjärjestelyt, varautunut tiloissa asuvien/hoidettavien pelastamiseen sekä kouluttanut ja harjoittanut vaadittavat toimenpiteet henkilökunnalle.

Ohjeita poistumiskokeen suunnitteluun ja järjestämiseen

- Poistumiskoe tulee suunnitella ja toteuttaa annettuun määräaikaan mennessä.
- poistumiskoe järjestetään pelastusviranomaisen määrittelemällä tavalla. Tarkista pelastusviranomaisen antamasta velvoitteesta poistumiskokeen kohde, sisältö ja laajuus.
- Ellei muuta ole määrätty, poistumiskoe järjestetään poistumisen ja pelastamisen kannalta vaikeimman tilanteen mukaan. Tämä tarkoittaa sitä, että poistuvien/pelastettavien henkilöiden määrä on suurimmillaan ja pelastamiseen käytettävissä olevan henkilökunnan määrä vähimmillään (yleensä yöaikainen tilanne).
- Poistumiskokeen toteuttamisesta kannattaa laatia kirjallinen suunnitelma. Suunnitelmasta on hyvä pyytää pelastusviranomaisen kommentit ennen harjoituksen toteutusta.
- Poistumiskoe tulee järjestää siten, ettei asukkaille/potilaille aiheudu vaaraa. Potilaat/asukkaat voivat osallistua poistumiskokeeseen, mikäli heidän toimintakykynsä on hyvä eli he pystyvät poistumaan omatoimisesti tai ohjattuna, ja tilojen poistumisjärjestelyt perustuvat tähän oletukseen. Mikäli poistuminen vaatii henkilökunnan pelastustoimenpiteitä, tulee asukkaat/potilaat poistumiskokeessa yleensä korvata henkilökunnalla tai muilla henkilöillä, jotka toimivat harjoitusasukkaina tai –potilaina
- Poistumiskokeessa ei tule aiheuttaa todellista hälytystä hätäkeskukseen. Jos kohteessa on automaattinen paloilmoin, tulee hälytysyhteys hätäkeskukseen irtikytkeä poistumiskokeen ajaksi.
- Poistumiskoe tulee järjestää mahdollisimman autenttiseksi ja todellista tilannetta vastaavaksi, kuitenkin siten ettei kokeeseen osallistuvien turvallisuus vaarannu. Poistumiskokeen todenmukaisuutta voidaan lisätä muun muassa
  - savukonetta käyttämällä
  - tilat pimentämällä (yöaikaisen tilanteen simulointi)
- Poistumiskokeessa tilojen ja toiminnanharjoittajan sisäiset hälytys- ja pelastustoimenpiteet tehdään kuten todellisessa tilanteessa. Tämä tarkoittaa muun muassa seuraavia asioita:
  - palohälytys tiloissa
  - hälytyksen/palon paikantaminen
  - hälytyskohteeseen siirtyminen
  - lisäavun hälyttäminen, vaarassa olevien varoittaminen
  - alkusammutus (simuloituna)
  - henkilökunnan suorittamat pelastustoimenpiteet (ml. pelastustoimenpiteiden johtaminen)
- Poistumiskokeesta on suositeltavaa laatia raportti, johon kirjataan kokeen kulku ja tehdyt havainnot. Raporttia voidaan käyttää koulutusmateriaalina ja poistumisturvallisuuden kehittämisen työkaluna toiminnanharjoittajan muissa kohteissa.

Pelastusviranomaisen osallistuminen poistumiskokeeseen

Pelastusviranomainen voi osallistua poistumiskokeeseen tarkkailijana. Poistumiskokeen ajankohta on suositeltavaa sopia yhdessä pelastusviranomaisen kanssa tai jos tämä ei ole mahdollista, on poistumiskokeen ajankohta ilmoitettava pelastusviranomaiselle vähintään 14 vrk ennen poistumiskoetta. Tavallisesti poistumiskokeeseen ei osallistu pelastuslaitoksen operatiivisia yksiköitä.

Poistumiskoe liittyy ensisijaisesti toiminnanharjoittajan sisäisiin toimenpiteisiin ennen pelastuslaitoksen saapumista kohteeseen. Pelastuslaitoksen operatiivisten yksiköiden osallistumisesta poistumiskokeeseen sovitaan tarvittaessa erikseen.

Apua poistumiskokeen suunnitteluun ja toteutukseen?

Toiminnanharjoittaja voi harkintansa mukaan käyttää poistumiskokeen suunnittelussa ja toteutuksessa apuna kaupallisia asiantuntija- ja koulutuspalveluita tarjoavia yrityksiä. Vastuu hoitolaitosten ja palvelu- ja tukiasumisen poistumisturvallisuudesta ja poistumiskokeen järjestämisestä säilyy silti aina toiminnanharjoittajalla.

Toiminnanharjoittajan tulee osallistua kiinteästi poistumiskokeen suunnitteluun ja toteutukseen, vaikka ulkopuolista apua käytettäisiinkin

Malli

Esimerkki poistumiskokeen toteutustavasta ja suunnitelman sisällöstä

Poistumiskoesuunnitelma

Poistumiskoe xx.xx.2015
Ajankohta: xx.xx.2015 klo xx.xx
Kohde: Palvelutalo X, ryhmäkoti Y, 4.krs
Simuloitu alkutilanne:

- Yövuoron mukainen henkilökuntavahvuus palvelutalossa. Ryhmäkodin Y asukashuoneessa 3 syttyy tulipalo (asukkaan vaatteet / petivaatteet).
- Tulipalosta aiheutuu voimakas savunmuodostus;
- Savu täyttää huoneen ja alkaa levitä käytävälle
- Asukkaat evakuoitava ryhmäkodista.

Poistumiskokeen toteutus ja rajaukset:

Kuviteltu tulipalo: Ryhmäkoti Y, asukashuone 10 tulipalon alku sängyssä (vaatteet, petivaatteet)
Evakuoitavat tilat: Asuhuone 3
Koko ryhmäkoti
Evakuointipaikka: Ulos tai ryhmäkoti Z (viereinen palo-osasto)

Soitto hätäkeskukseen simuloidaan harjoituksen johtajan puhelimeen (xxx).

Paloilmoitinjärjestelmän ilmoituksensiirto hätäkeskukseen irtikytketään harjoituksen ajaksi.

Asukkaat / potilaat:

- Palvelutalon henkilökunta näyttölee potilaita. Roolit ja tehtäväkuvaukset annetaan tiedoksi hyvissä ajoin ennen harjoitusta, vaihtoehtoisesti voidaan simuloida oikeaa tilannetta asukkaiden kanssa
- Tulisi vastata osaston kokoa, minimissään 10 henkilöä

Asukkaat/Potilaat	Henkilö	Kuvaus
Asukas 1	N.N	
Asukas 2	N.N	
Jne...		

Päivämäärä

Pelastajat:

Pelastaja	Henkilö	Tehtävä ja alkutilanne
nro 1	Nimi	ryhmäkodin Y yöhoitaja, alkutilanteessa kansliassa
nro 2	Nimi	ryhmäkodin Y yöhoitaja, alkutilanteessa kansliassa

Tarkkailijat ja muut henkilöresurssit:

Tehtävä	Sijoitus/Paikka	Henkilö / Nimi
Tarkkailija	Huone 10	N.N
Tarkkailija	Käytävä	N.N
Harjoituksen johtaja	...	N.N

Tarvikkeet ja materiaali:

Mitä	Määrä	Vastuhenkilö

Toimenpiteet ja aikataulu:

Toimenpide /tehtävä	Pvm / Klo	Vastuhenkilö (t)
Suunnittelu		
Harjoituksen valmistelu		
Palohälytys, harjoitus alkaa		
Harjoitus päättyy		
Palautetilaisuus		
Harjoituksen purku		
Harjoitusraportin kirjoitus		